

**TALSU
NOVADS**

Talsu novada kapitālsabiedrības SIA “Dundagas veselības centrs” funkciju audita ziņojums

Talsi, 2022

SATURS

1. AUDITA MĒRĶI UN UZDEVUMI²

2. AUDITA ROBEŽAS UN METODISKAIS IETVARŠ³

2.1. Efektivitātes rādītāji³

2.2. Funkciju izvērtējuma metodiskais ietvars⁴

3. FUNKCIJU AUDITĀ KONSTATĒTĀ SITUĀCIJA⁶

3.1. Vides raksturojums⁶

3.2. Sabiedrības funkcijas un uzdevumi⁶

4. DARBĪBAS VIRZIENU IZVĒRTĒJUMS⁸

4.1. Veselības aizsardzība (aprūpe)⁸

4.1.1. 8

4.1.2. 9

4.2. Sociālā aprūpe un izmitināšana¹⁰

4.2.1. 10

4.2.2. 11

4.3. Procesu izvērtējums¹²

4.3.1. 12

4.3.2. 12

4.3.3. 13

4.3.4. 13

4.3.5. 14

4.3.6. 14

4.4. Finanšu rādītāju izvērtējums¹⁴

5. PRIEKŠLIKUMI UN IETEIKUMI¹⁶

5.1. Ieteikumi pakalpojumu nodrošināšana veselības aprūpes jomā.¹⁶

5.2. Ieteikumi pakalpojumu nodrošināšanai ilgstošas sociālās aprūpes jomā¹⁶

5.3. Priekšlikumi funkciju pārdales un reorganizācijas pasākumiem¹⁷

5.3.1. 17

5.3.2. 19

5.3.3. 19

1. AUDITA MĒRĶI UN UZDEVUMI

Audita mērķi ir:

- 1) novērtēt Talsu novada pašvaldības kapitālsabiedrības SIA „Dundagas veselības centrs” reģ. Nr. 51203036041, juridiskā adrese Talsu nov., Dundagas pag., Dundaga, Pils iela 6 (turpmāk tekstā – Sabiedrība) darbības un funkciju sniegšanas efektivitāti, labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu, sniedzot priekšlikumus darbības (funkciju) izmaiņām un nepieciešamajiem funkciju pilnveides un reorganizācijas pasākumiem, tai skaitā attiecībā uz veicamo funkciju pārdali un optimālo kapitālsabiedrību skaitu;
- 2) noteikt Pašvaldības līdzdalības nepieciešamību Sabiedrībā, līdzdalības saglabāšanas gadījumā, nosakot kapitālsabiedrību vispārējos stratēģiskos mērķus.

Audita uzdevums ir:

- 1) izvērtēt Sabiedrības darbību, vai tā sniedz tikai tādus pakalpojumus, kas izriet no kapitālsabiedrībai uzdotajiem pārvaldes uzdevumiem, kuri izriet tieši no pašvaldības funkcijām;
- 2) noteikt Sabiedrības funkciju izpildes efektivitāti, tai skaitā iekšējās kontroles sistēmas kvalitāti, trūkumus un nepieciešamos pilnveides pasākumus;
- 3) noteikt Sabiedrības nepieciešamos reorganizācijas pasākumus, tai skaitā attiecībā uz veicamo funkciju pārdali un optimālo kapitālsabiedrību skaitu;
- 4) sniegt ieteikumus funkciju izmaiņām, tai skaitā attiecībā uz funkciju apjomu un saturu, iespējamo funkciju samazināšanu, palielināšanu vai pārdali starp kapitālsabiedrībām, kā arī optimālo kapitālsabiedrību skaitu.

Audita uzdevumu izpildei ir jāveic:

- 1) funkciju izpildes efektivitātes rādītāju definēšana, saskaņojot tos ar Talsu novada pašvaldību, un efektivitātes rādītāju analīze līdzīgu funkciju veikšanā;
- 2) funkciju pārklāšanās / dublēšanās izvērtējuma, funkciju centralizācijas vai funkciju nodošanas ārpalpojuma potenciāla izvērtējuma un citu efektivitātes uzlabojumu izvērtējuma veikšana;
- 3) priekšlikumu izstrāde katras izvērtējamās kapitālsabiedrības darbības uzlabošanai (piemēram, organizatoriskās struktūras izmaiņām, darbinieku skaita vai funkciju sadalījuma izmaiņām, funkciju izvietojuma struktūrvienībās izmaiņām u.c.);
- 4) priekšlikumu izstrāde reorganizējamo kapitālsabiedrību optimālai funkciju plānošanai un administratīvo funkciju izveidei.

2. AUDITA ROBEŽAS UN METODISKAIS IETVARS

Funkciju audits tiek veikts balstoties uz dokumentiem, kas ir spēkā laika posmā līdz 2022. gada 17. jūlijam un auditā iesaistīto pašvaldības un Sabiedrības darbinieku sniegto informāciju audita veikšanas laikā. Dokumenti, kas tiek izstrādāti un apstiprināti pēc iepriekšminētā termiņa beigām audita ziņojumā netiek ņemti vērā un atspoguļoti netiek.

Dokuments ir izstrādāts ņemot vērā, ka tā izstrādes brīdī Sabiedrībai nav aktuālas vidēja termiņa attīstības stratēģijas, tādēļ esošie Sabiedrības mērķi ir atspoguļoti saskaņā ar Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas plānu 2017.-2020. gadam.

Dokuments ir izstrādāts ņemot vērā, ka plānošanas dokumenti, kas atspoguļo Sabiedrības darbību ir tapuši dažādos laika posmos, kad ir mainījies Dundagas pagasta (novada) administratīvās teritorijas statuss un platība. Par pamatu platības un iedzīvotāju skaita noteikšanai aprēķinu vajadzībām pamatā tiks izmantots Talsu novada pašvaldības publicētais materiāls: Iedzīvotāju skaits un teritoriālo vienību platības Talsu, Dundagas, Mērsraga un Rojas novados¹, kas satur informāciju pēc stāvokļa 2020. gadā. Ja tiks izmantots cits atskaites periods, tas tiks norādīts tekstā.

Informācija par Sabiedrības darbu ir iegūta dokumentu izpētes rezultātā, kā arī intervijās un sarakstē ar Pašvaldības un Sabiedrības darbiniekiem. Sociālo partneru viedokļi jautājumā par Pašvaldības iesaisti komercdarbībā iegūti intervijās ar atsevišķām biedrībām, kuras darbojas Dundagas pagastā. Visās intervijās tiek pieņemts, ka intervējamie godprātīgi sniedz viedokli un papildus faktu pārbaude netiek veikta.

2.1. Efektivitātes rādītāji

Sabiedrības darbības efektivitāte tiek vērtēta atkarībā no tā vai un kā šī sabiedrība izpilda tai izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums² nosaka, ka kapitālsabiedrībai ir:

- 1) nefinanšu mērķi — kapitālsabiedrības mērķi, kas izriet no kapitālsabiedrībai noteiktā vispārējā stratēģiskā mērķa, tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem un ir saistīti ar publiskai personai noteikto funkciju izpildes nodrošināšanu;
- 2) finanšu mērķi — kapitālsabiedrības mērķi, kas saistīti ar tās finanšu darbības stāvokli (tai skaitā rentabilitāte, kapitāla struktūra, apgrozījums, dividendes un peļņa);
- 3) vispārējie stratēģiskie mērķi — publiskas personas augstākās lēmēj institūcijas noteikti kapitālsabiedrības mērķi, kurus publiska persona vēlas sasniegt ar līdzdalību kapitālsabiedrībā un kuri izriet no tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem.

¹ Iedzīvotāju skaits un teritoriālo vienību platības Talsu, Dundagas, Mērsraga un Rojas novados. 1.lpp. Iegūts: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2021/06/1.pielikums.pdf>. Skatīts 08.08.2022.

² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1.panta 16.-18.punkti. Iegūts: <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedribu-parvaldibas-likums> Skatīts: 20.06.2022.

Nefinanšu mērķi:

Sabiedrības nefinanšu mērķi tiek definēti saskaņā ar likumā Par pašvaldībām noteiktajām pašvaldības autonomajām funkcijām³, kuru realizāciju nodrošina Sabiedrība.

Īpaši kvalitātes kritēriji, kas atšķiras no normatīvajos aktos noteiktajām prasībām pakalpojumu sniegšanai vai kvalitātes mērķi ne plānošanas dokumentos, ne līgumos nav definēti. Līdz ar to, Sabiedrības nefinanšu mērķu izpilde tiks vērtēta, vadoties pēc tā, vai uzdevums (funkcija) tiek pildīts vai netiek pildīts.

Finanšu mērķi

Ja Sabiedrības vidēja termiņa stratēģijā ir norādīti finanšu mērķi un to sasniegšanas indikatori, tad tiks vērtēts vai šie mērķi ir sasniegti. Papildus tam Sabiedrības darbības efektivitāte tiks vērtēta pēc šādiem finanšu rādītājiem:

1. Bruto peļņas rentabilitāte (bruto peļņa/neto apgrozījums) x 100;
2. Ekonomiskā rentabilitāte (ROA) = (pārskata perioda peļņa pirms nodokļiem un procentu maksājumiem/aktīvu vērtība) x 100;
3. Pašu kapitāla rentabilitāte (ROE) = (neto peļņa/pašu kapitāls) x 100;
4. Realizācijas rentabilitāte (ROS) = (neto peļņa/neto apgrozījums) x 100;
5. Kopējā likviditāte = apgrozāmie aktīvi/īstermiņa saistības;
6. Saistību īpatsvars bilancē = saistību kopsumma/aktīvu kopsumma;
7. EBITDA peļņa = Neto peļņa + procentu izdevumi + samaksātais UIN + pamatlīdzekļu nolietojums;
8. EBITDA rentabilitāte = (EBITDA peļņa/neto apgrozījums) x 100.

Šie rādītāji tiks izmantoti, izstrādājot priekšlikumus un ieteikumus kapitālsabiedrības darbības uzlabošanai vai reorganizācijas pasākumiem.

Vispārējie stratēģiskie mērķi

Ievērojot, ka Sabiedrībai šobrīd nav aktuālas vidēja termiņa darbības stratēģijas, mērķu izvērtējumam par pamatu tiks ņemta iepriekšējā perioda stratēģiskie mērķi un pārbaudīta to izpilde. Vērtēšanas kritērijs – cik lielā mērā ir izpildīts iepriekš nospraustais mērķis. Neizpildes vai daļējas izpildes gadījumā tiks pārbaudīti neizpildes iemesli. Ja neizpilde būs radusies tādēļ, ka nav piešķirts finansējums darbu izpildei, tiks uzskatīts, ka Sabiedrība mērķi ir pildījusi, bet rezultātu nav sasniegusi no tās neatkarīgu iemeslu dēļ.

Balstoties uz iepriekšējo mērķu izpildes rezultātiem, tiks formulēti ieteikumi nākamā perioda mērķa definējumam.

2.2. Funkciju izvērtējuma metodiskais ietvars

Funkciju izvērtējums tiks veikts apskatot Sabiedrības funkcijas un no tām izrietošos darbības virzienus un pakalpojumus attiecībā pret likumā „Par pašvaldībām” noteiktajām

³ Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta 1.punkts. Iegūts: <https://likumi.lv/ta/id/57255-par-pasvaldibam> Skatīts: 20.06.2022.

funkcijām, kas ir pamats pašvaldības kapitālsabiedrības izveidei. Funkciju izpildes efektivitāte tiks vērtēta šī dokumenta 2.1. punktā minētajā kārtībā.

Ņemot vērā, ka Līguma tehniskā specifikācija paredz nepieciešamību izvērtēt funkciju centralizācijas lietderību, centralizācijas jautājumi tiks analizēti, ņemot vērā citas Talsu novada struktūras, kuras veic līdzīgus uzdevumus, t.i., pašvaldības iestāde pansionāts “Lauciene”.

3. FUNKCIJU AUDITĀ KONSTATĒTĀ SITUĀCIJA

3.1. Vides raksturojums

Bijušā Dundagas novada administratīvā teritorija (tagad Dundagas un Kolkas pagasti) ir 676 km² liela, un iedzīvotāju skaits saskaņā ar Pilsonības un migrācijas pārvaldes datiem 2020.gada janvārī bija 3864.⁴ Iedzīvotāju skaitam visās Talsu novada apdzīvotajās vietās ir tendence samazināties. Sekojoši vidējais iedzīvotāju blīvums bijušā Dundagas novadā (šobrīd Dundagas un Kolkas pagasti) uz 1 km² – 5,72.

Analogi lielākajai daļai Latvijas teritorijas, iedzīvotāju dabiskais pieaugums Dundagas pagastā ir negatīvs. Modelējot iedzīvotāju skaita izmaiņas, turpmākajos 20 gados, un, pieņemot, ka migrācijas tendences un dzimstības tendences saglabājas iepriekšējā apjomā, iedzīvotāju skaitam ir tendence pakāpeniski samazināties. Tuvākajos 20 gados novadā paredzams darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju īpatsvara samazinājums.⁵

Šie dati norāda, ka, visticamāk, Sabiedrība var rēķināties ar klientu skaitu vismaz pašreizējā līmenī, jo vecu cilvēku, kuriem būs vajadzīga veselības aprūpe un sociālā aprūpe ar izmitināšanu, skaits palielināsies, un tas nozīmē, ka pakalpojumu pieprasījums saglabāsies vismaz līdzšinējā līmenī.

Sabiedrības darbinieki pamatā paši dzīvo Dundagas ciemā un pagastā. Tas nozīmē, ka uzņēmuma darbiniekiem nav jāmēro tāls ceļš līdz darba vietai un vietējie apstākļi viņiem ir labi zināmi.

3.2. Sabiedrības funkcijas un uzdevumi

2009. gada 25. novembrī Dundagas novada pašvaldība, ievērojot to, ka likums “Par pašvaldībām” neparedz medicīnisko pakalpojumu funkciju un finansēšanu no pašvaldības budžeta, reorganizēja pašvaldības iestādi “Dundagas veselības un sociālās palīdzības centrs”, izveidojot SIA “Dundagas veselības centrs”.⁶

Sabiedrība reģistrēta Uzņēmumu reģistrā 2010. gada 4. janvārī.

Saskaņā ar statūtiem Sabiedrībā ir reģistrēti šādi darbības veidi pēc NACE klasifikatora:

- 86. veselības aizsardzība;
- 87. sociālā aprūpe un izmitināšana.

Dundagas novada attīstības stratēģija 2014.-2030. gadam īpašu stratēģisko mērķi Sabiedrībai neparedzēja. Tāpat, šajā stratēģijā netika izvirzīti mērķi, kas tieši būtu saistāmi ar SIA

⁴ Iedzīvotāju skaits un teritoriālo vienību platības Talsu, Dundagas, Mērsraga un Rojas novados. 1.lpp. Iegūts: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2021/06/1.pielikums.pdf>, Skatīts 08.08.2022.

⁵ Talsu novada pašreizējās situācijas raksturojums. 9.lpp. Iegūts: https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2021/11/Pasreizejas_situacijas_raksturojums_01112021.pdf, Skatīts 08.08.2022.

⁶ Dundagas novada domes 25.11.2009. sēdes protokols Nr13 33§ /Lēmums nr.281/

„Dundagas veselības centrs” darbību. Kā vienīgo mērķi sociālās palīdzības un veselības aprūpes jomā šī stratēģija paredzēja, ka toreizējā Dundagas novada Dome kopīgi ar Talsu novada domi ir dalībnieks SIA „Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” un Dundagas novada iedzīvotāji izmanto Laucienes pansionāta un Talsu krīžu centra pakalpojumus.

Tiešie uzdevumi Sabiedrībai ir noteikti saskaņā ar 26.11.2012. Dundagas novada pašvaldības un Sabiedrības noslēgto līgumu Nr. DD-3-13.3/12/133 par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu, uzturēšanai tika uzdots nodrošināt ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, kas vērsti uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt pensijas vecuma, pirmās vai otrās grupas invaliditātes dēļ, kā arī nodrošināt šo personu dzīves kvalitātes nepazemināšanos un novērst sociālās sekas šo personu dzīvē.

Talsu novada dome ar 24.02.2022. lēmumu Nr. 79 “Par deleģēšanas līguma slēgšanu ar SIA “Dundagas veselības centrs”” nolēma atzīt iepriekšminēto līgumu par spēku zaudējušu un slēgt jaunu deleģēšanas līgumu ar pašvaldības kapitālsabiedrību SIA “Dundagas veselības centrs”, deleģējot tai pašvaldības autonomo funkciju nodrošināšanai Talsu novada Dundagas un Kolkas pagastos sekojošus uzdevumus – nodrošināt iedzīvotājiem veselības aprūpes pieejamību un sociālo palīdzību (sociālo aprūpi), kā arī nosakot, ka ar deleģēšanas līguma spēkā stāšanos par spēku zaudējušu tiek atzīts 2012. gada 23. novembra deleģēšanas līgums Nr. 3-13.3/12/133”.

Saskaņā ar šo lēmumu, Pašvaldība deleģē Sabiedrību veikt Talsu novada Dundagas un Kolkas pagastā šādus no likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 6. un 7. punktā izrietošo pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai veicamos pārvaldes uzdevumus:

- saskaņā ar Talsu novada pašvaldības Sociālā dienesta lēmumiem sniegt ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus iespējami tuvu dzīvesvietai, un pakalpojumi vērsti uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt vecuma pensijas, I vai II grupas invaliditātes dēļ;
- nodrošināt iedzīvotājiem radioloģisko izmeklējumu pakalpojumus darbdienās trīs reizes nedēļā.

Veicot šos uzdevumus, Pilnvarotā persona nodrošina klientus ar:

- mājokli;
- nepieciešamā aprūpes līmeņa sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju;
- rentgena kabineta darbību adresē Pils iela 6, Dundaga, Dundagas pagasts, Talsu novads, LV-3270 atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Sniedzot ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, katram Sabiedrības klientam tiek izstrādāts individuāls sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes plāns. Sociālā darba speciālisti novērtē katra klienta spējas pašam rūpēties par savu labklājību un veikt ikdienas dzīvē nepieciešamās darbības.

Sabiedrības pakalpojums “Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija” ir reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā.

Saskaņā ar statūtiem Sabiedrība nodrošina arī veselības aizsardzības jeb aprūpes pakalpojumus. Veselības aprūpes pakalpojumus Sabiedrība nodrošina veidojot sadarbību ar ģimenes ārstu praksēm, nodrošinot rentgena un dienas stacionāra pakalpojumus (tikai līdz 01.02.2022) kā arī, sniedzot medicīniskus pakalpojumus Sabiedrības klientiem, kuri jau saņem arī ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus.

4. DARBĪBAS VIRZIENU IZVĒRTĒJUMS

4.1. Veselības aizsardzība (aprūpe)

Sabiedrības klienti veselības aizsardzības jomā (rentgena kabinetā) pamatā ir Dundagas un Kolkas pagastu iedzīvotāji. Veselības aprūpes pakalpojumu jomā nozīmīga ir Sabiedrības darbība veselības aprūpes speciālistu – ģimenes ārstu un specialitāšu ārstu pakalpojumu piesaistīšanā. Šobrīd Sabiedrības telpās darbojas divas ģimenes ārstu prakses, kuras apkalpo gan ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmējus Dundagas veselības centrā, gan Dundagas pagasta iedzīvotājus. Līdz 2022. gada 1. februārim Sabiedrība piedāvāja arī dienas stacionāra pakalpojumus, bet šobrīd tas nav iespējams gan darbaspēka, gan finanšu resursu trūkuma dēļ, taču Sabiedrībai ir vēlme to atjaunot un šie pakalpojumi ir nepieciešami gan Dundagas pagasta, gan citu Talsu novada administratīvo teritoriju iedzīvotājiem.

Ģimenes ārsti ir nomnieki telpām, kuras Sabiedrībai nomā nodevusi Talsu novada pašvaldība.

4.1.1. Sabiedrības darbības un funkciju izpildes efektivitātes izvērtējums

Atbilstība Sabiedrības nefinanšu mērķiem

Sabiedrības nefinanšu mērķi izriet no likumā „Par pašvaldībām” 15. panta 6. punktā noteiktajām pašvaldības autonomajām funkcijām nodrošināt veselības aprūpes pieejamību. Sabiedrības darbība atbilst šim mērķim, taču resursu trūkuma dēļ, tās iespējas šī mērķa pilnvērtīgā nodrošināšanā ir ierobežotas.

Atbilstība Sabiedrības finanšu mērķiem

Sabiedrības grāmatvedība nenodrošina detalizētu finanšu rādītāju uzskaiti pa pakalpojumu veidiem un darbības virzieniem. Tādēļ finanšu rādītāju izvērtējums tiks veikts visiem darbības veidiem kopā šī dokumenta 4.4. apakšnodaļā „Finanšu rādītāju izvērtējums”.

Atbilstība Sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem

Veselības aprūpē Sabiedrībai izvirzītais mērķis ir nodrošināt klientu medicīnisko aprūpi atbilstoši viņu vajadzībām un veselības stāvoklim.⁷

⁷ SIA “Dundagas veselības centrs” vidēja termiņa darbības stratēģijas plāns 2017.-2020.gadam. 7.lpp. Iegūts: https://www.dundaga.lv/files/2021/6/1/Dundaga_apstiprinats.pdf Skatīts 20.07.2020.

Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas plānā 2017.-2020. gadam norādītie Sabiedrības rīcības mērķi, darbības virzieni, uzdevumi un to izpildes statuss veselības aprūpes jomā apkopoti 1.tabulā.

1.tabula. Sabiedrības rīcības mērķi, darbības virzieni, uzdevumi un to izpildes statuss.

Rīcība	Rīcības virziens	Uzdevums	Izpildes statuss
Sniegt ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus Dundagas novada, kā arī kaimiņu novada teritorijā un veicināt Dundagas iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu	Uzlabot veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamību Dundagā	Piesaistīt ārstus – speciālistus ambulatoro un sociālo pakalpojumu sniegšanai: Zobārstniecības speciālistus, ārstu dienas stacionārā, ilgstoši sociālā aprūpē sociālo darbinieku,	Piesaistīti sociālais darbinieks, rehabilitētājs. Fizioterapeits ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojumu vajadzībām piesaistīts kā ārpakalpojums. Medicīnas personāla piesaistīšana nav bijusi sekmīga, jo speciālistiem nav motivācijas vai iespēju ierasties un nodrošināt pakalpojumu sniegšanā Dundagā.

Nemot vērā iepriekšminēto, jāatzīst, ka Sabiedrības darbība tikai daļēji ir funkcionāli efektīva, t.i., atbilst tās nefinanšu un stratēģiskajiem mērķiem, taču tā nespēj pietiekami motivēt ārstus speciālistus, lai tie būtu gatavi sniegt pakalpojumus Dundagas pagastā. Sabiedrības izvēlēta politika ārstu speciālistu piesaistīšanā nedod vēlamos rezultātus, tomēr vajadzība pēc pakalpojumu sniedzējiem saglabājas. Pēc Dundagas iedzīvotāju teiktā, īpaši smaga situācija izveidojusies zobārstniecības pakalpojumu jomā, kur bērniem nav iespēju saņemt valsts apmaksātos zobārstniecības pakalpojumus, jo Talsos praktizējošie zobārsti viņiem atsaka valsts apmaksātu palīdzību (kvotas), bet Dundagā zobārstu nav.

4.1.2. Funkciju pārklāšanās/dublēšanās izvērtējums

Talsos atrodas Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas Talsu filiāle, kas ir IV līmeņa ārstniecības iestāde. Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra sniegto informāciju par SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” (15.11.2018 Dalībnieku reģistra nodalījums Nr.3), Talsu novada pašvaldībai pieder 81274 kapitāla daļas, Dundagas novada pašvaldībai, 1122 kapitāla daļas, Rojas novada pašvaldībai 1687 kapitāla daļas, Mērsraga novada pašvaldībai 425 kapitāla daļas. Ievērojot, ka šis dalībnieku reģistra nodalījums ir izveidots pirms administratīvi teritoriālās reformas, un Talsu novada dome ir Dundagas, Rojas un Mērsraga pašvaldību saistību un tiesību pārņēmēja, tad var pieņemt, ka Talsu novada pašvaldība šobrīd pieder 84 508 kapitāla daļu SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”.

Talsos darbojas arī Talsu veselības centrs un vairāk nekā 20 ģimenes ārstu prakses.⁸ Pēc ārstniecības personu reģistra datiem, visā Talsu novadā strādā 32 ģimenes ārsti, diviem no kuriem kā prakses vieta ir norādītas Sabiedrības lietošanā nodotās telpas.

⁸ Ģimenes ārstu darbības pamatteritoriju iedalījuma plāns 2016.-2018.gadam. Iegūts: <http://www.talsi.server2.alt.lv/gimenes-arstu-prakses>. Skatīts 05.08.2022.

Novada iedzīvotāji pauž bažas arī par ģimenes ārsta pakalpojumu pieejamību, jo paredzams, ka viens no ģimenes ārstiem drīzumā varētu pensionēties, bet Sabiedrībai nav apstiprinātas informācijas, vai šo pakalpojumu sniegšanu pārņems cits ģimenes ārsts.

Ievērojot apdzīvoto vietu izvietojumu un attālumus, kas jāmēro cilvēkiem, kam nepieciešama medicīniskā palīdzība Talsu novadā, Talsu novada pašvaldībai ir lietderīgi saglabāt šo funkciju un apsvērt daudzveidīgākus risinājumus ģimenes ārstu un ārstu speciālistu piesaistei ne tikai Talsos, bet arī novadu centros.

Ja Talsu novada pašvaldība pieņemtu lēmumu šo darbības virzienu Sabiedrībā likvidēt, tai būtu jāapsver iespēja piedāvāt šīs funkcijas pārņemt SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”, vienlaikus arī piedāvājot telpas šo funkciju nodrošināšanai.

4.2. Sociālā aprūpe un izmitināšana

4.2.1. Sabiedrības funkciju izpildes efektivitātes izvērtējums

Ilgstošas sociālās aprūpes centra pakalpojumus pamatā izmanto Talsu novada iedzīvotāji, bet saskaņā ar līgumiem pakalpojumus var saņemt jebkurš Latvijas iedzīvotājs. Uz funkciju audita veikšanas brīdi lielākā daļa klientu bija no Talsu novada, un pa vienam no Rīgas, Saldus un Kuldīgas.

Atbilstība Sabiedrības nefinanšu mērķiem

Saskaņā ar Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas plānu 2017.-2020. gadam, Sabiedrības mērķis ir attīstīt personu vajadzībām atbilstošus sociālās aprūpes pakalpojumus. Uzlabot sociālo pakalpojumu plānošanu, administrēšanu, pārraudzību un kvalitātes novērtēšanu.

Saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 6. punktu, pašvaldības autonomā funkcija ir nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) (sociālā palīdzība maznodrošinātām ģimenēm un sociāli maz aizsargātām personām, veco ļaužu nodrošināšana ar vietām pansionātos, bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs, bezpajumtnieku nodrošināšana ar naktsmītni u.c.). Līdz ar to, jāatzīst, ka Sabiedrības darbība atbilst tai izvirzītajiem nefinanšu mērķiem.

Atbilstība Sabiedrības finanšu mērķiem

Arī Sabiedrības grāmatvedība nenodrošina dinamisku detalizētu finanšu rādītāju uzskaiti pa pakalpojumu veidiem un darbības virzieniem. Tādēļ finanšu rādītāju izvērtējums tiks veikts visiem darbības veidiem kopā šī dokumenta 4.4. apakšnodaļā „Finanšu rādītāju izvērtējums”.

Atbilstība Sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem

Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas plānā 2017.-2020.gadam norādītie Sabiedrības rīcības mērķi, darbības virzieni, uzdevumi un to izpildes statuss sociālās palīdzības jomā apkopoti 2. tabulā.

2.tabula. Sabiedrības rīcības mērķi, darbības virzieni, uzdevumi un to izpildes statuss sociālās palīdzības jomā.

Rīcība mērķi	Darbības virzieni	Uzdevums	Izpildes statuss
---------------------	--------------------------	-----------------	-------------------------

Attīstīt personu vajadzībām atbilstošus sociālās aprūpes pakalpojumus. Uzlabot sociālo pakalpojumu plānošanu, administrēšanu, pārraudzību un kvalitātes novērtēšanu.	Centra telpu remonts labvēlīgai darba videi, veicināt veselīgu un drošu darba vidi	Nodrošināt telpu remontu Centra pirmajā stāvā, sakarā ar palielinātu mitrumu, kura rezultātā veidojas pelējuma sēnītes.	Ir veikts remonts 1 stāvā, kāpņu telpā un rentgena kabinetā
	Sociālo aprūpes telpu remonts pielāgojot cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.	Podiņu krāšņu nojaukšana (5 telpas un koridors); elektroinstalācijas sakārtošana; Lifta vājtvera durvju remonts	Ir izremontētas 4 klientu istabas. Jāremontē 1 klientu istaba un koridors. Elektroinstalācija sakārtota daļēji; Ir veikts Lifta vājtvera durvju remonts
	Paplašināt un pilnveidot sociālās aprūpes pakalpojumu klāstu;	Sniegt apmaksātus sociālās aprūpes pakalpojumus gan novada maznodrošinātiem iedzīvotājiem un maksas pakalpojumus jebkuram Dundagas pagasta un citiem novada iedzīvotājiem	Izpildīts

Ievērojot iepriekšminēto, jāsecina, ka Sabiedrība finansiālo un organizatorisko iespēju robežās ir pildījusi tai nospraustos stratēģiskos un rīcības mērķus sociālās palīdzības jomā un tās darbība atbilst nospraustajiem stratēģiskajiem mērķiem.

4.2.2. Funkciju dublēšanās izvērtējums

Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus Talsu novada pašvaldībā sniedz arī Talsu novada pašvaldības iestāde Pansionāts “Lauciene”. Abas pašvaldības institūcijas atrodas ģeogrāfiski dažādās vietās, bet apkalpo vienu un to pašu klientu loku. Ievērojami atšķiras abu institūciju darbības mērogs – pansionāts “Lauciene” ir paredzēts 210 klientiem, bet Sabiedrībā ir iespējams apkalpot 22-25 klientus. Pansionāta „Lauciene” darba procesi, kas ir tieši saistīti ar ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanu, ir vienādi tik tālu cik tos regulē Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums un Ministru kabineta 13.06.2017. noteikumi “Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem”.

Talsu novada pašvaldībā nav citu pašvaldības kapitālsabiedrību, kuras nodrošinātu ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus. Iestādes un pašvaldības kapitālsabiedrības darbības formas ir principiāli atšķirīgas, tāpēc runāt par pilnīgu funkciju dublēšanos nav iespējams. Tāpat nav iespējams veikt pilnvērtīgu un objektīvu izmaksu salīdzinājumu, jo katrai institūcijai ir atšķirīga administratīvā struktūra.

Administratīvo struktūru analīzi un rīcības scenārijus skat. audita ziņojuma sadaļā pie nākotnes scenāriju izvērtējuma.

4.3. Procesu izvērtējums

4.3.1. Vispārējā vadība un politikas

Sabiedrības vadību nodrošina valdes loceklis, kuru amatā apstiprina kapitāla daļu turētāja pārstāvis.

Sabiedrības vispārējā vadība un personāla vadība notiek, balstoties uz normatīvajiem aktiem, un atsevišķas personāla politikas Sabiedrībai nav.

Atsevišķas algu politikas Sabiedrībai nav.

Darba drošības un ugunsdrošības instruktāžas nodrošina ārpalpojumu sniedzējs.

Personāla mainība Sabiedrībā vēsturiski ir maza, tāpēc nav atsevišķu procedūru jaunu darbinieku apmācībai.

Saskaņā ar Talsu novada domes 24.02.2022. lēmumu Nr. 73 “Par uzturēšanās maksu SIA “Dundagas veselības centrs””, SIA “Dundagas veselības centrs” sociālā pakalpojuma vienas dienas cena vientuļam klientam pie nosacījuma, ka klients pats nodrošina medikamentus, inkontinences higiēnas līdzekļus un transporta pakalpojumus, ir 28,05 EUR par diennakti, bet 29,94 EUR, ja šos līdzekļus nodrošina Sabiedrība.

Ievērojot, ka ilgstošā laika posmā sabiedrība strādā ar zaudējumiem un tās politika ārstniecības speciālistu piesaistei nedod cerētos rezultātus, ir jāsecina, ka tās administratīvā kompetence un kapacitāte ir nepietiekama uzticēto uzdevumu izpildei.

4.3.2. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums

Prasības ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai nosaka Ministru kabineta 13.06.2017. noteikumi Nr. 338 “Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem”. Lai sniegtu ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus pakalpojumu sniedzējam, ir jāreģistrējas Labklājības ministrijas uzturētajā Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrācija notiek saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 17. pants 1. daļā noteikto. Sabiedrība ir reģistrēta Sociālo pakalpojumu reģistrā un šī reģistrācija ir spēkā līdz 2026. gada 20. oktobrim.

Klientam, piesakoties ilgstošas sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanai, tiek noslēgts līgums ar klientu vai viņa apgādnieku par ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanu. Katram klientam tiek izstrādāts sociālais aprūpes plāns, kurā tiek noteikts klientam nepieciešamais aprūpes līmenis un kas satur protokolus dažādu procedūru izpildei t.sk. uztura plāns, higiēnas un rehabilitācijas pasākumu plāns u.c. Aprūpes pakalpojumu sniegšana notiek saskaņā ar sociālās aprūpes plānu. Sociālās aprūpes plāna izpilde tiek reģistrēta klienta kartē, kas ir galvenais dokuments, pēc kura vadās darbinieki, sniedzot ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu.

Telpu sanitārajai kopšanai, higiēnas procedūrām, ēdināšanai, veļas mazgāšanai ir izstrādāti plāni, kas tiek ievēroti ikdienas darbā. Kvalitātes kontrole notiek saskaņā ar šiem plāniem.

Medicīniskā palīdzība pamatā notiek, piesaistot ģimenes ārstus, kuru prakses vietas atrodas Sabiedrības telpās. Ja ģimenes ārsts ir nozīmējis papildus izmeklējumus, Sabiedrības darbinieki sadarbībā ar klienta tuviniekiem organizē klientam transportu uz šiem izmeklējumiem.

Klientu garīgā aprūpe tiek organizēta sadarbībā ar Dundagas pagastā esošajām baznīcām.

Sadarbība ar klienta tuviniekiem notiek gan zāļu, gan higiēnas piederumu nodrošināšanā. Darbības tiek reģistrētas klienta kartē.

Īstenojot ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus, Sabiedrība nodrošina arī sociālu pasākumu organizēšanu centra klientiem. Te ietilpst gadskārtu svētku pasākumi, dažādu spēļu un nodarību organizēšana, bibliotēkas pakalpojumu organizēšana u.c. aktivitātes.

4.3.3. Veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana

Sabiedrība veselības aprūpes pakalpojumu jomā šobrīd nodrošina tikai rentgena kabineta pakalpojumus. Saņemot šo pakalpojumu klienti ierodas ar ģimenes ārsta nosūtījumu. Pakalpojumu apmaksā klients pats vai Nacionālais veselības dienests, saskaņā ar Ministru kabineta 28.08.2018. noteikumiem Nr. 555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”.

Šobrīd rentgena kabineta darbība atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Radiologa asistenta darbība reģistrēta ārstniecības personu reģistrā līdz 27.10.2023., licence jonizējošā starojuma avotam spēkā līdz 18.03.2024., nākamais darba zonas radiācijas monitorings jāveic 30.03.2025.

Sabiedrība nodrošina medicīnisku pakalpojumu sniegšanu ilgstošas sociālās aprūpes klientiem veicot mazās medicīniskas manipulācijas tādas kā injekcijas, pārsiešanas utt.

Ārstniecības pakalpojumus nodrošina ģimenes ārstu prakses, kuras nomā telpas Sabiedrības ēkā. Par šo pakalpojumu sniegšanas kvalitāti atbild pats pakalpojumu sniedzējs.

4.3.4. Telpu iznomāšana

2016. gada 9. jūnijā starp Dundagas novada pašvaldību un Sabiedrību ir noslēgts nomas līgums, uz kā pamata Sabiedrības lietošanā ir nodotas telpas Dundagā, Pils ielā 6, kuras ir pielāgotas ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu un veselības aizsardzības pakalpojumu sniegšanai. 2022. gada 6. jūnijā saskaņā ar 2022. gada 28. aprīļa Talsu novada domes lēmumu Nr. 175 “Par nomas maksas atlaides (*de minimis*) piešķiršanu SIA “Dundagas veselības centrs”” veikti grozījumi minētajā nomas līgumā, kas nosaka Sabiedrībai nomas maksas samazinājumu 50% apmērā. Daļu ēkas aizņem telpas, kas piemērotas ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmējiem, daļā ir izvietots rentgena kabinets, bet pārējās telpas Sabiedrība iznomā ģimenes ārstiem un aptiekai. Telpu nodošana apakšrē ir mehānisms, kā Sabiedrība piesaista ārstus speciālistus pakalpojumu sniegšanai ne tikai ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu vajadzībām, bet arī ārstniecības pakalpojumu sniegšanai Dundagas pagasta iedzīvotāju vajadzībām. Pēc populārāko nekustamo īpašumu sludinājumu portālu datiem (ss.lv, inch.lv, latio.lv) biroja telpu piedāvājuma Dundagas pagastā nav un šādu telpu izveide no ārstiem, kuri vēlētos izveidot prakses vietas, prasītu papildus ieguldījumus, kas varētu būt par šķērslī ārstniecības pakalpojumu sniegšanai Dundagas pagastā.

4.3.5. Lietvedība un grāmatvedība

Sabiedrības lietvedību un administrāciju nodrošina grāmatvedis, lietvedis un kasiere.

Lietvedībā tiek uzturētas klienta lietas, bet ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšana notiek saskaņā ar klientu kartēm, par kurām atbild sociālais darbinieks.

Sabiedrības grāmatvedības uzskaitē nenodrošina Sabiedrības izdevumu sadali pa pakalpojumu veidiem. Līdz ar to, nav iespējams noteikt vai pakalpojumu izmaksās nenotiek šķērssubsidēšana.

Klienti par saņemtajiem pakalpojumiem bieži norēķinās skaidrā naudā. Tas saistīts ar to, ka viņi ir izvēlējušies savu pensiju saņemt skaidrā naudā un viņiem to piegādā pastnieks. Sekojoši – arī par Sabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem viņi norēķinās skaidrā naudā un tas sastāda aptuveni 50% no Sabiedrības apgrozījuma. Klientu tuvinieki norēķinus pārsvarā veic elektroniski.

4.3.6. Funkciju dublēšanās izvērtējums

Sabiedrības iekšienē darba procesos nav novērojama funkciju pārklāšanās vai dublēšanās.

Pašvaldība ir dalībniece SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”, kas ir lielākais ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējs Talsu novadā. SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” ir četras filiāles no kurām viena darbojas Talsos. Talsos pieejamais veselības aprūpes pakalpojumu klāsts ir ievērojami plašāks nekā to spēj piedāvāt Sabiedrība. Tajā pat laikā, Pašvaldības uzdevums ir nodrošināt veselības aprūpes pieejamību visiem novada iedzīvotājiem, t.sk. arī tiem, kuriem ir problemātiski nokļūt līdz speciālistiem un veikt izmeklējumus SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”.

4.4. Finanšu rādītāju izvērtējums

Sabiedrības finanšu rādītājus skatīt 3.tabulā.

3. tabula. Sabiedrības finanšu rādītāju pēc 2021.gada pārskata datiem.

Kritēriji	Rādītāji (2021)	Norma	Vērtība	Komentārs
Bruto peļņas rentabilitāte	4,02	Pozitīvs	Pozitīvs	Katrs apgrozītais eiro 2021. gadā radījis 0,04 EUR peļņu.
Ekonomiskā rentabilitāte (ROA)	-36,18	Pozitīvs	Negatīvs	Katrs piesaistītais eiro 2021. gadā radījis 0,36 EUR zaudējumus
Pašu kapitāla rentabilitāte (ROE)	-100,96	Pozitīvs	Negatīvs	Katrs ieguldītais eiro 2021. gadā radījis 1,96 EUR zaudējumus
Realizācijas rentabilitāte (ROS)	-6,64	Pozitīvs	Negatīvs	Katrs pārdotais pakalpojums 2021. gadā radījis 0,07 EUR zaudējumus.
Kopējā likviditāte	0,73	1	Negatīvs	Koeficients norāda, ka Sabiedrība iespējams nespētu apkalpot maksājumus piegādātājiem, ja saimnieciskā darbība uz kādu laiku tiktu apturēta.
Saistību īpatsvars bilanci	0,64	0,4	Pozitīvs	Koeficients norāda, ka Sabiedrība nav pārāk atkarīga no ārējiem finansēšanas avotiem.
EBITDA peļņa	-9 156	Jo lielāks, jo labāk	Negatīvs	Sabiedrībai ir negatīva ieņēmumu daļa, neņemot vērā procentus, nodokļus, nolietojumu un amortizāciju.
EBITDA rentabilitāte	-4,29	Jo lielāks, jo labāk	Negatīvs	Negatīvais rādītājs norāda, ka Sabiedrības saimnieciskā darbība nav rentabla.

Secinājums: Ņemot vērā vērtību kopumu, secināms, ka katrs Sabiedrības apgrozītais eiro ir radījis peļņu, taču tas nebūtu bijis iespējams bez pašvaldības dotācijas. Pašvaldības dotācija ir nodrošinājusi Sabiedrības pastāvēšanu.

Savukārt, katrs piesaistītais ieguldītais eiro radījis zaudējumus, kā arī katrs pārdotais pakalpojums rada Sabiedrībai zaudējumus. Tas nozīmē, ka šādā veidā Sabiedrība bez pašvaldības dotācijām būs spiesta pārtraukt savu darbību.

Likviditātes rādītājs nav optimālā līmenī, savukārt saistību īpatsvara bilancē rādītājs ir optimālā līmenī. Papildus ņemot vērā, ka Sabiedrībai ir negatīva EBITDA peļņa un negatīvs EBITDA rentabilitātes rādītājs, secināms, ka Sabiedrība šobrīd darbojas neefektīvi un tai ir nepieciešams pārskatīt atalgojuma un cenu politiku, kā arī, veikt izmaiņas vadības līmenī.

5. PRIEKŠLIKUMI UN IETEIKUMI

5.1. Ieteikumi pakalpojumu nodrošināšana veselības aprūpes jomā

Organizējot veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, Sabiedrība iespēju robežās novērš tirgus nepilnību, veicina un nodrošina veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Dundagas pagastā un tam pieguļošajās administratīvajās teritorijās. Šādu funkciju izpildei Talsu novada pašvaldībā nav analoģu, t.i., Sabiedrība darbojas kā koordinators un piedāvā telpas ģimenes ārstiem, kuri nodrošina pakalpojumu sniegšanu Dundagas un Kolkas pagastu iedzīvotājiem.

Diemžēl Sabiedrības īstenotā politika ārstu speciālistu piesaistes jomā nav pietiekami efektīva.

Tāpēc Pašvaldībai ieteicams pārskatīt veidu, kādā tiek nodrošināta veselības aprūpes pieejamība pagastos, kas atrodas tālu no Talsiem. Iespējams, Pašvaldībai būtu nepieciešama struktūra vai speciālists, kura pienākumos ietilptu sadarbības veidošana ar ģimenes ārstiem un citiem ārstniecības speciālistiem, lai izzinātu priekšnoteikumus, kas jāizpilda, lai ārsti būtu ieinteresēti sniegt ārstniecības pakalpojumus ne tikai Talsos, bet arī Dundagā un organizētu šo sadarbību tā, lai tā būtu izdevīga gan ārstiem, gan Pašvaldībai. Tādas telpas, kādas piedāvā Sabiedrība ir piemērotas ārstniecības pakalpojumu sniegšanai, t.sk. zobārsta ārstniecības pakalpojumiem. Telpās ir pieejams arī rentģena aparāts (pavisam ir divi rentģena aparāti – viens vispārējiem izmeklējumiem un otrs – zobārsta ārstniecībai), kas piemērots zobu rentģena uzņēmumiem, bet tas nedarbojas, jo pēc šiem pakalpojumiem nav pieprasījuma (nav zobārsta un šie pakalpojumi tiek sniegti neatdalāmi viens no otra).

Pēc rentģena darbu vadītāja, medicīnas fiziķa Artura Lementujeva, kurš apkalpo Sabiedrības rentģena aparātu, teiktā, vispārējiem izmeklējumiem paredzētais rentģena aparāts ir ražots pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados un gadījumā, ja tam būs nepieciešamas rezerves daļas, tās būs grūti pieejamas. Šobrīd šī aparāta darbība atbilst visām normatīvo aktu prasībām, bet nav prognozējams, cik ilgi tas spēs darboties.

Tajā pat laikā, iedzīvotājiem saglabājas nepieciešamība pēc ārstniecības pakalpojumiem tuvāk dzīves vietai.

Ievērojot iepriekš minēto, jāsecina, ka sabiedrības līdzdalība sabiedrībā, kura organizē ārstniecības pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, tādejādi aizpildot tirgus nepilnību atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta 1.daļas prasībām, taču veids, kādā to nodrošina Sabiedrība, nav efektīvs. Sabiedrībai nepietiek kompetences un administratīvās kapacitātes šāda uzdevuma izpildei.

5.2. Ieteikumi pakalpojumu nodrošināšanai ilgstošas sociālās aprūpes jomā

Tirgus piedāvājums ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu jomā šobrīd Talsu novadā ir pietiekams. No šī viedokļa Pašvaldības līdzdalības saglabāšana kapitālsabiedrībā nav nepieciešama. Šo pakalpojumu sniegšanu spēj nodrošināt Talsu novada pašvaldības iestāde pansionāts "Lauciene".

5.3. Priekšlikumi funkciju pārdales un reorganizācijas pasākumiem

Sabiedrība šobrīd darbojas divos atšķirīgos darbības virzienos, kuru vadībai ir nepieciešamas atšķirīgas kompetences un resursi. Sabiedrības lietošanā ir telpas, kuras ir aprīkotas atbilstoši prasībām, kādas tiek izvirzītas ārstniecības iestādēm no telpu pieejamības viedokļa, ieskaitot pieejamību personām ar kustību traucējumiem, kā arī tajās ir veikti pielāgojumi aizsardzībai pret radioaktīvo starojumu rentģena kabineta vajadzībām.

Funkciju izpildes efektivitātes uzlabošanai ir iespējami vairāki pasākumi, kuri jāveic maksimāli saglabājot pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību, vienlaikus izmantojot jau esošos ieguldījumus telpu labiekārtošanā.

Veicot Sabiedrības reorganizāciju, ir jāņem vērā Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktais, ka Dundaga tiek veidota par novada nozīmes attīstības centru, t.i. tur ir jānodrošina infrastruktūras attīstība, kā arī pamata pakalpojumi (izglītības, veselības, kultūras u.c.).⁹

5.3.1. Priekšlikumi veselības aizsardzības (aprūpes) darbības virziena reorganizācijai.

Šādu pārrunu veikšanai un lēmumu pieņemšanai ir nepieciešams, laiks, tāpēc līdz lēmuma pieņemšanai par to, vai SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” var uzņemties veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu Dundagā, ir jāsaglabā pašreizējais telpu izmantošanas veids – daļa no tām ir paredzētas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai. Tas nozīmē, ka neatkarīgi no tā, kādus lēmumus Pašvaldība pieņem par Sabiedrības darbību, tai jāsaglabā nomas līgumi ar ģimenes ārstiem, kas izmanto telpas Dundagā, Pils ielā 6.

Ja SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” uzņemas risināt jautājumu par veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu Dundagā, Pašvaldībai tā jāatbalsta iznomājot telpas vai ieguldot tās SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” pamatkapitālā, pretī saņemot noteiktu veselības aprūpes pakalpojumu “grozu”. Šīs sadarbības mērķis ir panākt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Dundagas un Kolkas pagastu iedzīvotājiem, nodrošinot vismaz ģimenes ārstu un zobārstu pakalpojumus, kā arī iespēju sniegt maksas pakalpojumus saskaņā ar apstiprinātu cenrādi, piemēram, veikt nelielas medicīniskas manipulācijas, piemēram injekcijas, sistēmas, pārsiešanas, brūču apkopšanu u.tml.

Šajā gadījumā SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” varētu pārņemt arī rentģena kabineta darbību.

Ja SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” neuzņemas sniegt veselības aprūpes pakalpojumus Dundagā un nevar paplašināt sadarbību ar Pašvaldību, tad Pašvaldībai ir jālemj par šo telpu turpmāku izmantošanas veidu un apsaimniekošanu, iespēju robežās saglabājot sadarbību ar ģimenes ārstiem, kuri nodrošina pakalpojumu sniegšanu Dundagas pagasta iedzīvotājiem. Pašvaldība var organizēt ārstu speciālistu piesaisti saviem spēkiem, piemēram, veicot izpēti par to,

⁹ Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2040. 26.lpp. Iegūts: https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/04/Talsu_novada_Ilgtspējīgas_attīstības_stratēģija_2022_2040_gadam.pdf. Skatīts: 18.08.2022.

kādi priekšnoteikumi jānodrošina, lai ārstiem speciālistiem būtu izdevīgi darboties Dundagā, sniedzot pakalpojumus, ja ne pilnu darba nedēļu, tad vismaz dažas dienas nedēļā.

Telpu apsaimniekošanu par atlīdzību uz līguma pamata var veikt Pašvaldība vai tās kapitālsabiedrībā SIA "ZIEMEĻKURZEME", taču jāņem vērā ka tās statūtos nav paredzēta telpu iznomāšana kā darbības veids un arī pašreizējā kapacitāte (5 darbinieki, ieskaitot valdes locekli) neļauj tai kvalificēti nodarboties ar nedzīvojamo telpu iznomāšanu un nomnieku piesaisti. Organizēt veselības aprūpes pakalpojumus šajās telpās ir lietderīgi, jo šie pakalpojumi ir nepieciešami cilvēkiem un tās jau tagad ir pielāgotas klientiem ar kustību traucējumiem un atsevišķas telpas ir pielāgotas rentgena kabineta darbībai, t.i. tās ir aizsargātas tā, lai radioaktīvais starojums nekaitētu apkārtējiem cilvēkiem. Telpu nomas jautājumi primāri būs jārisina Pašvaldībai, iespēju robežās saglabājot sadarbību ar ģimenes ārstiem, kuri jau nomā telpas Dundagā, ēkā Pils ielā 6.

Ja Pašvaldība vēlas saglabāt līdzdalību Sabiedrībā tikai šajā darbības jomā un turpina atbalstīt rentgena pakalpojuma nodrošinājumu, tad Sabiedrības uzturēšanai Pašvaldībai budžetā ik mēnesi nepieciešams paredzēt dotāciju aptuveni 35-37 EUR par katru rentgena apmeklējumu, kas kopā sastādītu 1925-2220 EUR ik mēnesi jeb 23 100- 26 640 EUR gadā, pie nosacījuma, ja Sabiedrība ir noslēgusi līgumu ar Nacionālo veselības centru un tai ir piešķirtas kvotas.

4.tabula. Sabiedrības sniegtā rentgena pakalpojuma nodrošināšanas izmaksu kopsavilkums

Ieņēmumi	Skaits	Ieņēmumi 2022.gadā (EUR)
RTG kabineta apmeklējums kopš š.g. 1. aprīļa līdz 30.septembrim(pakalpojuma maksa 10,00 EUR) 332 apmeklējumi	332	3320
<i>Vidēji mēnesī</i>	<i>55-65</i>	<i>550-650</i>
Izdevumi	Izmaksas mēnesī (EUR)	Izmaksas gadā (EUR)
Valde	766,26	9195,10
RTG kabineta vadītājs (pakalpojums)	299,09	3589,05
RTG kabineta asistents	451,10	5413,24
RTG kabineta ārsts diagnost	364,59	4375,09
<i>Atalgojums kopā:</i>	<i>1504,00</i>	<i>18048,00</i>
Grāmatvedis (ārpakalpojums)	120	1200
Datu apstrāde	141,17	1694,04
Iekārtu inspicēšana, kalibrēšana	37,23	446,77
Elektrība	2,57	30,84
Apkure	4,45	53,42
Apsaimniekošana + komunālie	5,04	60,48
<i>Kopā:</i>	<i>2191,50</i>	<i>26058,03</i>

Kopumā par visu ēku (757,4 m2) izmaksas gadā: elektrība 367,2 EUR, apkure 636 EUR, apsaimniekošana + komunālie 720 EUR	RTG kabinetam platība 35.5 m2, palīgtelpas platība 7.6 m2 un uzgaidāmajai telpai platība 20.3 m2 = RTG 63,4 m2 (8,4% no kopējā)
Nav iekļautas citas saimnieciskās izmaksas, piem., telpu noma, uzkopšana, saimniecības preces, u.c.	

5.3.2. Priekšlikumi ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas reorganizācijai

Sabiedrība sniedz ļoti mazu pakalpojumu apjomu, salīdzinot ar Pašvaldības iestādi – pansionāts “Lauciene”. Apstākļi, kādus spēj nodrošināt Sabiedrība, sniedzot ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu ir daudz ģimeniskāki un patīkamāki klientiem, bet sniegto pakalpojumu apjoms nespēj nodrošināt Sabiedrības rentabilitāti.

Tajā pat laikā pansionāts “Lauciene” ir pašvaldības iestāde, kura sniedz ilgstošas aprūpes pakalpojumus un piedāvā tos citām pašvaldībām piedaloties konkursos par šo pakalpojumu sniegšanu. Šāda pieeja neatbilst labas pārvaldības principiem, jo nav iespējams noteikt cik lieli pašvaldības resursi tiek izmantoti komercpakalpojumu sniegšanai citām pašvaldībām, jo iestāde izmanto ne tikai savus, bet arī pašvaldības administratīvos resursus. Tāpat būtu jāanalizē, kāda ir pašvaldības iestādes pansionāts “Lauciene” ietekme uz konkurenci tirgū.

Sabiedrības daļu, kura nodarbojas ar ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanu, ieteicams pievienot pašvaldības iestādei – pansionātam “Lauciene”, sākotnēji veidojot tās struktūrvienību, kura sniedz ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus Dundagā, līdz brīdim, kamēr tiek pieņemts lēmums par telpu Dundagā, Pils ielā 6 tālāku izmantošanu. Tālāka darbība būs atkarīga no šī lēmuma – ja telpas būs lietderīgi izmantot citiem mērķiem, iestādes struktūrvienība būs jālikvidē un pakalpojumu sniegšana jāturpina esošajās pansionāta “Lauciene” telpās.

5.3.3. Ieteikumi telpu iznomāšanas jomā

Telpu iznomāšana neatbilst Sabiedrības statūtiem, Sabiedrībai nav pietiekamas administratīvās kapacitātes, lai piesaistītu speciālistus darbam tajā vai sadarbībai, piedāvājot izdevīgus telpu nomas nosacījumus un iekasētās nomas maksas izlietojums nav caurskatāms un, visticamāk, tiek izmantots Sabiedrības darbības nodrošināšanai. Telpu iznomāšana ir jānodrošina Pašvaldībai (vai kādai no Pašvaldības kapitālsabiedrībām, kurai ir atbilstoša kapacitāte nomnieku piesaistē, piemēram SIA “TALSU NAMSAIMNIEKS”) ņemot vērā lēmumus, kas aprakstīti šī atzinuma 5.2.1. un 5.2.2. punktos.

Termiņu nepieciešamajiem reorganizācijas pasākumiem varētu prognozēt iespējams līdz vienam gadam, jo tie ir atkarīgi no pārrunām ar SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”.

Domes priekšsēdētāja

E. Kārklīņa